

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 195/2021-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej JUDr. Romanom Juríkom, PhD., advokátom, M. Flengera 4, Nové Zámky, proti uzneseniam Okresného súdu Kežmarok č. k. 8 Cb 13/2019-112 z 13. júla 2020 a Krajského súdu v Prešove č. k. 4 Cob 42/2019-109 zo 14. mája 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 30. septembra 2020 domáha vyslovenia porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje ústavnému súdu nálezom vysloviť porušenie jej označených práv napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov, označené rozhodnutia zrušiť a vrátiť vec sťažovateľky všeobecnému súdu na ďalšie konanie a priznať jej tiež finančné zadosťučinenie v sume 500 eur, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že špecifikovaný žalobca sa žalobou podanou Okresnému súdu Banská Bystrica domáhal proti sťažovateľke zaplatenia sumy 353,02 eur spolu s príslušenstvom. Okresný súd Banská Bystrica vydal v upomínacom konaní platobný rozkaz, proti ktorému podala sťažovateľka odpor a vec sťažovateľky tak bola postúpená Okresnému súdu Kežmarok (ďalej len „okresný súd“). Okresný súd nariadil na 29. marec 2019 predbežné prejednanie sporu. Rozsudkom č. k. 8 Cb 13/2019-80 z 29. marca 2019 okresný súd žalobu žalobcu zamietol s odôvodnením, že sa žalobca na predbežné prejednanie sporu nedostavil a neúčast'

neospravedlnil. Predmetný rozsudok napadol žalobca odvolaním, ktoré bolo okresným súdom predložené na rozhodnutie Krajskému súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“). Krajský súd uznesením č. k. 4 Cob/42/2019-109 zo 14. mája 2020 rozhodol tak, že nie je oprávnený v uvedenej veci o podanom odvolaní rozhodovať, a z tohto dôvodu vrátil vec okresnému súdu ako súdu prvej inštancie bez meritórneho rozhodnutia na postup podľa § 281 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Okresný súd následne uznesením č. k. 8 Cb 13/2019-112 z 13. júla 2020 svoj predchádzajúci rozsudok z 29. marca 2019 zrušil s odôvodnením, že podané odvolanie žalobcu posúdil ako návrh na zrušenie rozsudku, v ktorom žalobca argumentoval, že pre vydanie rozsudku neboli splnené zákonné podmienky, pretože svoju neprítomnosť na predbežnom prejednaní sporu podaním z 27. marca 2019 ospravedlnil, pričom nežiadal o jeho odročenie a súhlasil s prejednaním sporu v jeho neprítomnosti.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti dôvodí, že uznesenie krajského súdu č. k. 4 Cob 42/2019-109 zo 14. mája 2020, ktorým tento vrátil vec sťažovateľky bez meritórneho rozhodnutia okresnému súdu, je arbitrárne, keďže porušuje ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy. Sťažovateľka sa totiž domnieva, že žiadne ustanovenie Civilného sporového poriadku neumožňuje odvolaciemu súdu rozhodnutím vrátiť vec súdu prvej inštancie bez rozhodnutia o samotnom odvolaní. Rovnako za arbitrárne považuje aj uznesenie okresného súdu č. k. 8 Cb 13/2019 z 13. júla 2020, ktorým tento zrušil svoj predchádzajúci rozsudok z 29. marca 2019. Na tomto mieste dôvodí, že legitímne očakávala, že neospravedlnená neúčast' žalobcu na predbežnom prejednaní sporu a návrh sťažovateľky na vydanie rozsudku pre zmeškanie budú mať za následok právoplatné zamietavé rozhodnutie konajúceho súdu. Podľa vyjadrenia sťažovateľky žalobca síce ospravedlnil svoju neúčast' na predbežnom prejednaní sporu, urobil to však iba jeden pracovný deň pred určeným termínom predbežného prejednania, hoci o prekážke (kolízia pojednávania) musel vedieť oveľa skôr. Podľa názoru sťažovateľky ospravedlnenie žalobcu nebolo včasné, tak ako to požaduje § 172 ods. 1 CSP v spojitosti s § 278 písm. c) CSP, navyše žalobca nepreukázal, že kolízia termínov pojednávania mu bránila v účasti na predbežnom prejednaní sporu, najmä nepreukázal, že sa jeho právny zástupca kolidujúceho pojednávania skutočne zúčastnil.

4. Sťažovateľka vidí v označenom postupe okresného súdu a krajského súdu, resp. v ich výsledku, ktorým sú obe namietané uznesenia, porušenie svojich označených práv zaručených ústavou, listinou a dohovorom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti sťažovateľky je tvrdenie o porušení základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, a to v dôsledku svojvoľného a arbitrárneho postupu konajúcich súdov, ktoré podľa vyjadrenia sťažovateľky nepostupovali v súlade s relevantnými ustanoveniami Civilného sporového poriadku.

6. Pri posúdení právnej veci sťažovateľky sa tak ústavný súd zamerlal na riešenie otázky, či bol postup oboch konajúcich súdov premietnutý do oboch namietaných uznesení, ústavnoprávne akceptovateľný, teda či konajúcimi súdmi zvolená a prezentovaná interpretácia aplikovanej právnej úpravy neodporuje jej účelu a zmyslu. Inými slovami, či sú závery oboch namietaných uznesení okresného súdu a krajského súdu zdôvodnené ústavne udržateľným spôsobom. Na tento účel sa ústavný súd oboznámil jednak s aplikovanou právnou úpravou, ako aj s odôvodnením oboch namietaných uznesení okresného súdu a krajského súdu.

7. Podľa § 278 CSP na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a) na návrh žalovaného rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobu zamietne, ak

a) sa žalobca nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalobca poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a

b) žalobca neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.

Podľa § 281 ods. 1 CSP ak žalobca z ospravedlniteľného dôvodu zmeškal pojednávanie vo veci, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, súd na návrh žalobcu tento rozsudok uznesením zruší a nariadi nové pojednávanie.

Podľa § 281 ods. 2 CSP návrh podľa odseku 1 môže žalobca podať do 15 dní odkedy sa o rozsudku pre zmeškanie dozvedel; o tom žalobcu v rozsudku pre zmeškanie súd poučí.

Podľa § 124 ods. 1 CSP každé podanie sa posudzuje podľa jeho obsahu.

Podľa § 234 ods. 1 CSP súd rozhoduje uznesením, ak nerozhoduje vo veci samej.

8. Z odôvodnenia uznesenia krajského súdu č. k. 4 Cob 42/2019-109 zo 14. mája 2020 vyplýva, že krajský súd posúdil odvolanie žalobcu ako návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie z 29. marca 2019 v zmysle § 281 ods. 1 CSP a z tohto dôvodu vrátil vec okresnému súdu ako súdu prvej inštancie bez meritórneho rozhodnutia na postup v zmysle citovaného ustanovenia Civilného sporového poriadku, teda rozhodnúť o návrhu žalobcu na zrušenie vydaného rozsudku pre zmeškanie. Z obsahu odôvodnenia uznesenia okresného súdu č. k. 8 Cb 13/2019-112 z 13. júla 2020 vyplýva, že tento po vrátení veci krajským súdom konštatoval, že rozsudok z 29. marca 2019 bol žalobcovi doručený 15. apríla 2019, pričom žalobca podaním označeným ako odvolanie navrhol zrušenie predmetného rozsudku, kde svoj návrh odôvodnil skutočnosťami, že podaním z 27. marca 2019 oznámil okresnému súdu, že ospravedlňuje svoju neprítomnosť na predbežnom prejednaní sporu, nežiada o jeho odročenie a súhlasí s predbežným prejednaním sporu v jeho neprítomnosti, a teda podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie neboli splnené. Okresný súd v uznesení konštatoval, že zákonné podmienky dané ustanoveniami § 172 ods. 1 CSP a § 278 CSP s poukazom na § 167 CSP pre vydanie rozsudku pre zmeškanie splnené neboli, keďže žalobca svoju neúčast' na predbežnom prejednaní sporu ospravedlnil riadne a včas, a to v podaní doručenom okresnému súdu 27. marca 2019, v ktorom požiadal o ospravedlnenie svojej neúčasti z dôvodu kolízie pojednávaní.

9. K ochrane základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorá je ústavným súdom poskytovaná v rámci konania o sťažnostiach fyzických a právnických osôb podľa čl. 127 ústavy, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru zakotvujúcu tieto základné postuláty: Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá

povinnosť súdu nezávisle a nestranné vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú [čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy (napr. III. ÚS 406/2014, III. ÚS 373/2018)].

Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy (ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon) a aby bolo toto rozhodovanie zároveň pokryté jej ústavne konformným výkladom a aplikáciou (napr. III. ÚS 406/2014, III. ÚS 373/2018).

Rámec povinností orgánov verejnej moci, proti ktorým smeruje právo na súdnu a inú právnu ochranu, upravuje čl. 2 ods. 2 ústavy, zakotvujúci princíp právneho štátu – viazanosť verejnej moci právom, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Každé konanie súdu, resp. iného orgánu verejnej moci, ktoré nie je v súlade so zákonom, t. j. ak orgán verejnej moci nekoná v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, protirečí príkazu ústavnej normy (napr. III. ÚS 406/2014, III. ÚS 373/2018).

10. Pokiaľ ide o uznesenie krajského súdu, ktorým tento vrátil okresnému súdu predložené „odvolanie“ bez rozhodnutia o ňom, kde takýto postup považuje sťažovateľka za arbitrárny, keďže podľa jej názoru vybočuje z medzi zákonných ustanovení Civilného sporového poriadku upravujúcich rozhodovanie odvolacieho súdu, ústavný súd poukazuje v prvom rade na § 234 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého súd rozhoduje uznesením, ak nerozhoduje vo veci samej. Je zjavné a nespochybniteľné, že krajský súd, ktorý v súlade s § 124 ods. 1 CSP posúdil podanie žalobcu podľa jeho obsahu a ustálil, že obsah podania žalobcu nasvedčuje tomu, že je návrhom na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, o ktorom je v zmysle § 281 ods. 1 CSP príslušný rozhodovať okresný súd (teda súd ktorý napadnutý rozsudok pre zmeškanie vydal), postupoval v plnom súlade so zákonom, tak ako mu to ukladajú relevantné právne normy. V súlade so zákonom postupoval krajský súd aj vtedy, keď o vrátení veci okresnému súdu z dôvodu, že nebol o podanom návrhu oprávnený rozhodnúť, rozhodol uznesením, tak ako mu to ukladá § 234 ods. 1 CSP. Krajský súd, ktorý postupoval spôsobom, ktorý mu ukladá zákon, nemohol nijakým spôsobom zasiahnuť do základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a ani do namietaného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. V prípade namietaného uznesenia okresného súdu, ktorým tento zrušil vlastný kontumačný rozsudok, ústavný súd poukazuje na znenie § 281 ods. 1 CSP, podľa ktorého ak žalobca z ospravedliteľného dôvodu zmeškal pojednávanie vo veci, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, súd na návrh žalobcu tento rozsudok uznesením zruší a nariadi nové pojednávanie. Ústavný súd je toho názoru, že okresný súd v odôvodnení predmetného uznesenia celkom zreteľne objasnil skutkové okolnosti veci, na základe ktorých ustálil, že v posudzovanom prípade podmienky pre vydanie kontumačného rozsudku splnené neboli, čo bolo dôvodom na jeho zrušenie. Ústavný súd dodáva, že záver odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu, v ktorom súd ospravedlnenie neúčasti žalobcu doručené okresnému súdu 27. marca 2019, teda dva dni pred určeným termínom (29. marec 2019), vyhodnotil ako včasné, konvenuje bežnej ustálenej praxi všeobecných súdov, ktorá za včasné ospravedlnenie neprítomnosti žalobcu na pojednávaní považuje

také ospravedlnenie, ktoré je súdu doručené najneskôr do začiatku pojednávania. Takisto ústavný súd poznamenáva, že vážnosť okolností, ktorými žalobca ospravedlňuje svoju neprítomnosť na pojednávaní, je vždy na posúdení a voľnej úvahe súdu. Ústavný súd je toho názoru, že v danom konkrétnom prípade postup, keď okresný súd akceptoval ako ospravedlniteľný dôvod kolíziu pojednávania právneho zástupcu žalobcu (súčasne za okolností, keď žalobca nežiadal o odročenie predbežného prejednaní a súhlasil s predbežným prejednaním sporu v jeho neprítomnosti), nemožno v žiadnom prípade vyhodnotiť ako taký, ktorý by signalizoval vážny exces, resp. postup odporujúci zmyslu a obsahu dotknutej právnej úpravy. Žalobca totiž svojím postojom (keď nežiadal o odročenie a súhlasil s prejednaním veci v jeho neprítomnosti) plynulosť postupu vo veci nijako nebrzdil. Vzhľadom na uvedené okolnosti hodnotí ústavný súd sťažovateľkou formulovanú námietku porušenia všetkých označených práv predmetným uznesením okresného súdu ako zjavne neopodstatnenú.

12. Vychádzajúc z uvedených čiastkových záverov, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľky v celom rozsahu ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2021

Peter Molnár
predseda senátu